

tel.42 611 67 15
fax42 6338389

ul. Siewna 13A
94-250 Łódź

o-lodz@piorin.gov.pl

piorin.gov.pl

OLÓ.0443.1.2020

Łódź, 5 października 2020 r.

**Starostwo Powiatowe
Rada Powiatu Pabianickiego
ul. Piłsudskiego 2
95-200 Pabianice**

**Sprawozdanie z działalności WIORiN w Łodzi Oddział w Łodzi za okres 01.01.2019 r. -
31.12.2019 r. dla Rady Powiatu Pabianickiego w celu rozpatrzenia na sesji planowanej
w październiku 2020 roku.**

Zadania realizowane przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa mają na celu zmniejszenie zagrożenia ze strony organizmów szkodliwych, eliminację negatywnych skutków wynikających z obrotu handlowego i stosowania środków ochrony roślin oraz nadzór nad produkcją i obrotem materiałem siewnym, tak aby w pełni spełniał on wymagania zdrowotnościowe i jakościowe.

1. NADZÓR FITOSANITARNY

W celu zapewnienia właściwego bezpieczeństwa fitosanitarnego kraju oraz umożliwienia podmiotom gospodarczym obrotu materiałem roślinnym w 2019 roku przeprowadzono 1251 lustracji zarówno upraw jak i roślin znajdujących się w obrocie na obecność organizmów zwalczanych z urzędu tzw. kwarantannowych. Inspekcjom poddano 8 714 290 szt. roślin (głównie różnych gatunków roślin ozdobnych i drzewek owocowych); 297,461 ton bulw ziemniaków po zbiorze i znajdujących się w obrocie oraz 178,274 ton półproduktów spożywczych przeznaczonych na eksport (wiórki kokosowe, płatki migdałowe, rodzynki, żurawina, ziarno sezamu, ziarno słonecznika, orzechy arachidowe, orzechy włoskie, mak niebieski, pestki dyni, nasiona chia - szalwii hiszpańskiej, śliwka suszona, skórka pomarańczowa, rzepa kandyzowana, mieszanka suszonych owoców i orzechów).

Sporządzono 235 protokołów kontroli na obecność organizmów kwarantannowych, 54 protokołów kontroli produktów roślinnych z importu, 108 protokołów kontroli eksportu, 106 protokołów kontroli dokumentów, 150 protokołów pobrania prób. Najwięcej prób do badań laboratoryjnych pobrano na obecność organizmów szkodliwych: *Globodera rostochiensis* (mątwik ziemniaczany) i *Globodera pallida* (mątwik agresywny) oraz *Synchytrium endobioticum* (rak ziemniaka) z pól i podłoży uprawowych, łącznie pobrano 240 prób (128 - mątwiki, 112 - rak ziemniaka). Na obecność Plum pox virus (wirus ospowatości śliwy, szarka) pobrano 48 prób liści z poszczególnych odmian gatunków drzewek owocowych z rodzaju *Prunus*.

W ramach unijnego systemu zdrowia roślin podmioty prowadzące uprawę, dystrybucję lub obrót (w tym import) określonych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów zobowiązane są do uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców (od dnia 14 grudnia 2019 r. urzędowy rejestr podmiotów profesjonalnych) prowadzonego przez Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony roślin i Nasiennictwa. Na koniec 2019 roku pozostawało zarejestrowanych 77 takich podmiotów mających siedzibę na terenie powiatu pabianickiego (w tym 29 podmiotów to producenci i/lub dystrybutorzy ziemniaka). Zarejestrowane podmioty podlegają systematycznym kontrolom w celu oceny właściwej zdrowotności uprawianych i wprowadzanych do obrotu materiałów roślinnych oraz sprawdzenia przestrzegania obowiązków dokumentacyjnych, wynikających z przepisów ustawy o ochronie roślin (od 14 marca 2020 r. ustawa o ochronie roślin przed agrofagami). W 2019 roku przeprowadzono 63 kontrole u zarejestrowanych podmiotów z terenu powiatu pabianickiego. Wyniki kontroli realizowanych przez PIORiN u zarejestrowanych podmiotów m.in. stanowią podstawę do wydawania paszportów roślin, które to dokumenty (etykiety), są niezbędne do obrotu handlowego określonym materiałem roślinnym w ramach rynku wspólnotowego. Paszport stanowi poświadczenie, że rośliny i produkty roślinne zostały wyprodukowane pod nadzorem właściwych organów, są wolne od organizmów kwarantannowych oraz spełniają specjalne wymagania fitosanitarne. W 2019 roku wydano łącznie 1 450 szt. paszportów na 1 300 490 szt. roślin. Najwięcej paszportów wydawano na materiał rozmnożeniowy i nasadzeniowy roślin ozdobnych i owocowych (rózaniecchnik, azalia, jodła, świerk, sosna, modrzew, jarząb, pigwowiec, głóg, dąb, kolcowój pospolity, aktinidia, świdośliwa, malina, jeżyna, malinojeżyna, malinotruskawka, winorośl); pozostałe na drzewka owocowe (jabłoń, wiśnia, czereśnia, śliwa, morela, brzoskwinia), rozsadę ogórka i pomidora, sadzonki roślin zielnych (m.in. chryzantema, gerbera, hibiscus, lawenda). Trzy podmioty z terenu powiatu pabianickiego posiadają upoważnienia do samodzielnego wydawania paszportów roślin w imieniu Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi. W ramach tych upoważnień producenci wydali łącznie 2 658 szt. paszportów roślin na 540 515 szt. roślin. Inspekcja przeprowadza kontrole w zakresie nadzoru nad realizacją udzielonych upoważnień do wydawania paszportów roślin w imieniu wojewódzkiego inspektora co najmniej raz na kwartał w danym roku.

W zakresie nadzoru fitosanitarnego nad obrotem z zagranicą w 2019 roku wystawiono łącznie 108 świadectw fitosanitarnych (80 świadectw fitosanitarnych dla eksportu i 28 świadectw fitosanitarnych dla reeksportu). Świadectwa fitosanitarne, wystawiane w 2019 roku były kierowane do służb fitosanitarnych 11 państw, niemniej jednak większość świadectw fitosanitarnych adresowanych było do organizacji ochrony roślin 4 państw: Białoruś, Ukraina, Mołdawia i Federacja Rosyjska. Pojedyncze wysyłki były do: Serbii, Turcji, Kanady, USA, Indii, Macedonii i Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Towarami eksportowanymi głównie były: sadzonki roślin ozdobnych i owocowych (róża, borówka wysoka, gerbera, różaniecchnik, azalia, wrzos, widliczka), rośliny iglaste (jodła, świerk, sosna, żywotnik-tuja, cis, jałowiec), suszone półprodukty spożywcze (wiórki kokosowe, płatki migdałowe, rodzynki, żurawina, ziarno sezamu, ziarno słonecznika, orzechy arachidowe, orzechy włoskie, mak niebieski, pestki dyni, nasiona chia - szalwii hiszpańskiej, śliwka suszona, skórka pomarańczowa, rzepa kandyzowana, mieszanka suszonych owoców i orzechów) oraz drewno egzotyczne, listwy boazeryjne, palety i skrzyniopalety.

Od 14 grudnia 2019 roku w odniesieniu do produkcji i obrotu materiałem roślinnym obowiązują nowe przepisy Unii Europejskiej w zakresie zdrowia roślin, tj. Rozporządzenie Rady (UE) nr 2016/2031. Nowe przepisy dotyczą wszystkich tzw. „roślin przeznaczonych do sadzenia”, tj. roślin, które są przeznaczone do sadzenia lub przesadzenia, lub pozostają posadzone: drzewa i krzewy, krzewinki, sadzonki, materiał szkółkarski, rośliny w doniczkach lub pojemnikach (np. byliny, rośliny przeznaczone do pomieszczeń), bulwy, bulwocebule, cebule, kłącza, korzenie, podkładki, stolony, rozłogi, sadzeniaki ziemniaka, pąki, okulanty, sadzonki, zrazy, szczepy oraz nasiona określonych gatunków lub rodzajów.

Rejestracji w urzędowym rejestrze podmiotów profesjonalnych, podlegają m.in. producenci, eksporterzy, importerzy, podmioty przemieszczające określony materiał roślinny na obszarze UE, ale również podmioty sprzedające przez internet.

„Rośliny przeznaczone do sadzenia” przy przemieszczaniu na obszarze całej UE, co najmniej od momentu ich wyprowadzenia poza miejsce produkcji/gospodarstwo, powinny być zaopatrzone w paszport roślin. Odstępstwo od tego wymogu może dotyczyć tylko małych ilości roślin, dostarczanych wyłącznie i bezpośrednio użytkownikom ostatecznym (tj. osobom nabywającym je na własny użytek np. przez ogrodników amatorów) i jeśli rośliny te nie będą sprzedawane przez internet. Formy paszportów roślin są jednolite w całej UE, a ich wzory określono w Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2017/2313. Co do zasady, od dnia 14 grudnia 2019 roku paszporty roślin wydawane są przez upoważnione podmioty profesjonalne, tj. producentów lub w określonych sytuacjach handlowców, a w wyjątkowych sytuacjach PIORiN. Także ocena zdrowotności przed zaopatrzeniem materiału roślinnego w paszport roślin jest zadaniem podmiotu profesjonalnego, z zastrzeżeniem określonych przypadków, gdy będzie to wykonywane przez PIORiN.

2. NADZÓR NAD WPROWADZANIEM DO OBROTU I STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Łączna liczba przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin w 2019 roku na terenie powiatu pabianickiego wynosiła 24. Obrót prowadzony był w 25 punktach sprzedaży, z czego 2 stanowiły hurtownie. Inspekcja przeprowadziła 16 kontroli takich punktów na terenie powyższego powiatu. W wyniku tych kontroli stwierdzono 1 rodzaj nieprawidłowości: wprowadzanie do obrotu środków ochrony roślin bez aktualnego zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie doradztwa dot. środków ochrony roślin.

W 2019 roku w ramach planowanych kontroli monitoringu środków ochrony roślin pod względem ich jakości pobrano 2 próby środków ochrony roślin tj. Atut 360 SL oraz Snacol 5 GB. Środki spełniały wymagania jakościowe, czyli uzyskały atesty analityczne potwierdzające, że nadają się do obrotu handlowego i do użytku.

W ramach nadzoru nad prawidłowością stosowania środków ochrony roślin w miejscach produkcji rolnej w 2019 roku inspektorzy PIORiN przeprowadzili 75 kontroli na terenie powiatu pabianickiego. W wyniku powyższych kontroli stwierdzono 5 rodzajów nieprawidłowości. Najczęściej były to: stosowanie środków ochrony roślin niezgodnie z zaleceniami zawartymi w etykiecie instrukcji, brak szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin, stosowanie środków ochrony roślin w sposób stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska, stosowanie środków ochrony roślin sprzętem niesprawnym technicznie, brak prowadzonej i przechowywanej dokumentacji dotyczącej stosowanych środków ochrony roślin, (nałożono 2 mandaty karne w wysokości od 200 oraz 600 zł na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 19, 24, 30, 32 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin).

W roku 2019 w ramach monitoringu płodów rolnych na pozostałości środków ochrony roślin pobrano 15 prób do badań laboratoryjnych (1 próba pomidora szklarniowego, 1 próba ogórka szklarniowego, 1 próba ogórka gruntowego, 1 próba kukurydzy, 2 próby jabłek, 1 próba gruszek, 1 próba marchwi, 2 próby pszenżyta, 1 próba owsa, 1 próba pszenicy, 1 próba jęczmienia, 1 próba żyta, 1 próba mieszanki zbożowej). Pozostałości środków ochrony roślin wykryto w próbach: jabłek, gruszek, marchwi, ogórka szklarniowego, jednakże nie stwierdzono przekroczenia ich najwyższych dopuszczalnych poziomów (NDP).

Do dnia 31 grudnia 2019 roku w rejestrze prowadzonym przez Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa wpisanych było 8 jednostek szkoleniowych prowadzących szkolenia w zakresie ochrony roślin, w tym 1 z terenu powiatu pabianickiego, które zorganizowały 9 szkoleń (4 szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, 5 szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym). Powyższe szkolenia ukończyło 1161 osób.

W ramach wykonywania obowiązków organu prowadzącego rejestr działalności w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony roślin przeprowadzono 4 kontrole podmiotów prowadzących działalność w powyższym zakresie (w tym 1 na terenie powiatu pabianickiego).

W 2019 roku przebadano na terenie powiatu pabianickiego łącznie 88 opryskiwaczy polowych. Wszystkie badania sprawności technicznej opryskiwaczy zakończono wynikiem pozytywnym. W związku z brakiem jednostek upoważnionych do prowadzenia badań sprzętu służącego do stosowania środków ochrony roślin, badania sprawności technicznej opryskiwaczy na terenie powiatu pabianickiego są najczęściej przeprowadzane przez objazdowe Stacje Kontroli Opryskiwaczy.

3. OCENA I KONTROLA MATERIAŁU SIEWNEGO

Oprócz funkcji związanych stricte ze zdrowiem i ochroną roślin, Inspekcja wykonuje także zadania służące zapewnieniu jakości materiału siewnego. Ocena polowa obejmuje kontrolę dokumentacji materiału siewnego i szkółkarskiego zgłoszonego do kwalifikacji oraz lustracje plantacji nasiennych i szkółek drzewek owocowych. Celem tych działań jest nadzór nad produkcją materiału siewnego i szkółkarskiego, pozwalający na zagwarantowanie jakości nasion, sadzonek drzew i krzewów owocowych oraz sadzeniaków ziemniaka będących w obrocie.

W 2019 roku na terenie powiatu pabianickiego oceną polową materiału szkółkarskiego – drzewek owocowych (czereśnie, grusze, wiśnie, śliwy, jabłonie i brzoskwinie) objęto 2 plantacje o łącznej wielkości 0,25 ha. Oceną polową materiału siewnego roślin rolniczych objęto 65 plantacji o łącznej powierzchni 202,3 ha, w tym: 15 plantacji roślin zbożowych (pszenżyto ozime, żyto ozime, owies zwyczajny, jęczmień jary, pszenica jara) – 79,1 ha; 26 plantacji traw (życica wielokwiatowa, życica mieszańcowa, festulolium-kostrzyca) – 75,3 ha; 10 plantacji roślin strączkowych (łubin wąskolistny, łubin żółty) – 11,2 ha; 7 plantacji facelii błękitnej – 18,5 ha; 7 plantacji gryki – 18,2 ha. Ogółem zakwalifikowano 195,5 ha plantacji roślin rolniczych, pozostałe 6,8 ha plantacji nie zakwalifikowano (5 plantacji łubinu żółtego ze względu na zachwaszczenie oraz 1 plantacja życicy mieszańcowej ze względu na zlikwidowanie plantacji).

Ocenę polową materiału szkółkarskiego drzewek owocowych wykonywał kwalifikator urzędowy. Natomiast ocenę polową materiału siewnego roślin rolniczych wykonywali kwalifikatorzy akredytowani z firm nasiennych, którzy są pod nadzorem Inspekcji.

W 2019 roku wpisanych do ewidencji, na podstawie art. 84-87 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie, było ogółem na terenie powiatu pabianickiego 70 podmiotów prowadzących obrót materiałem siewnym (2 hurtownie prowadzące obrót materiałem siewnym, 23 przedsiębiorców prowadzących wyłącznie obrót detaliczny materiałem siewnym, 30 dostawców sadowniczego materiału szkółkarskiego, 56 dostawców materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych, 13 dostawców materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin warzywnych, 31 dostawców sadzonek winorośli).

Kontrolę obrotu materiałem siewnym na terenie powiatu pabianickiego przeprowadzono u 29 podmiotów. Ogółem przeprowadzono 34 kontrole, czynności kontrolne prowadzone były u producentów nasiennych, w hurtowniach, sklepach, u dostawców materiału szkółkarskiego sadowniczego oraz materiału rozmnożeniowego i nasadzeniowego roślin ozdobnych i na targowisku. Podczas kontroli w sklepach skontrolowano 87 partii materiału siewnego tj. materiał siewny warzyw, mieszanek traw oraz roślin rolniczych. Ogółem zostało skontrolowanych 133,3 kg materiału siewnego z wyłączeniem warzyw oraz 121,8 kg nasion warzyw. Kontrola obejmowała materiał siewny kategorii kwalifikowany i standard znajdujący się w obrocie pod względem formalnym (w zakresie ważności świadectw o uznaniu materiału siewnego po ocenie laboratoryjnej, prawidłowości oznakowania i opakowania oraz jakościowym – ocena laboratoryjna i ocena tożsamości odmianowej materiału siewnego).

W 2019 roku przeprowadzono także w gospodarstwach rolnych na terenie powiatu pabianickiego 6 kontroli w zakresie przestrzegania zakazu stosowania materiału siewnego kukurydzy zmodyfikowanej genetycznie odmian MON 810. Inspektorzy Oddziału w Łodzi podczas powyższych kontroli pobrali 6 prób materiału roślinnego kukurydzy w kierunku obecności modyfikacji genetycznej MON 810. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych nie wykryto GMO w materiale roślinnym kukurydzy.

Małgorzata Pazurek
Kierownik Oddziału
w Łodzi